

nia okremykh vydiv zlochyniv [Forensic tactics and methods of investigation of certain types of crimes] : navch. posib. dlia studentiv vyshch. navch. zakladiv. Kyiv : MAUP, 2007. Bibliohr.: u kints. rozd. 512 s. [in Ukr.].

8. Pro zainiatist naseleння [On employment] : Zakon Ukrainy vid 2013 roku. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index> (data zvernennia: 06 lypnia 2020 r.).

9. Litsenziia na poserednytstvo u pratsevlashtuvanni za kordonom [License for mediation in employment abroad]. URL: [https:// Legalaid.ua.ua](https://Legalaid.ua.ua) (data zvernennia: 12 lypnia 2020 r.). [in Ukr.].

10. Duma O. O., Ivakh D. V. Zlovzhyvannia pravom subiektamy trudovykh vidnosyn yak pravove yavyshe [Abuse of law by the subjects of labor relations as a legal phenomenon]. Yurydychnyi biuleten. 2019. S. 59–66. [in Ukr.].

11. Tykhonovych L. A. Zlovzhyvannia pravom u sferi trudovykh vidnosyn yak moralna problema [Abuse of law in the field of labor relations as a moral problem] : zb. nauk.prats Kharkiv. nats. ped. universytetu im. H. S. Skovorody. Serii: Pravo. 2012. Vyp. 18. S. 19–23. [in Ukr.].

SUMMARY

Iryna A. Antonyuk. Criminalistics analysis of fraud in the labor market. The article is devoted to the study of organizational and economic mechanisms of regulation of employment in Ukraine. It is emphasized that, in modern conditions of economic development, the problems of effective employment of the population of Ukraine, labor market reform and prevention of mass unemployment become especially important. The labor market is central among other markets. At the same time, the imperfection and existence of conflicts in labor and civil legislation, as well as the inability of law enforcement agencies to resist all new manifestations of fraud, have led to the spread of fraudulent activities in the labor market. A person who has lost faith in finding a decent job, suddenly receiving such an offer, loses vigilance and can accept questionable conditions, as a result of which he becomes a victim.

It is emphasized that it is impossible to understand the problem of fraud without studying the peculiarities of the labor market and identifying the factors that affect the level of fraud in this area.

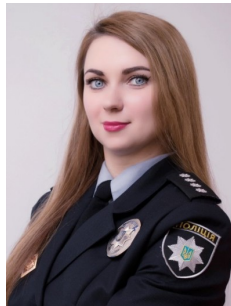
The activity of persons acting as employers, as well as providing employment mediation services is analyzed, the nature of social and labor relations with employees is described, a number of normative legal acts regulating the sphere of employment are analyzed. There are shortcomings in the legislation governing labor relations.

Some factors and circumstances influencing the occurrence of fraudulent manifestations in the field of employment services are considered. It is emphasized that the specifics of criminal activity in the labor market significantly depends on the socio-economic situation and the legal regulation of relevant procedures, legal conflicts and differences in legislation, to which fraudsters react quickly to commit a criminal plan. In this case, fraudsters adapt to the specific situation, based on the dynamics of favorable and unfavorable factors, adapting to new conditions.

Keywords: *fraud, employment, labor market, legislative regulation of labor relations.*

УДК 343.133

DOI: 10.31733/2078-3566-2020-3-244-250

Надія БУБЛИК©

ад'юнкт

(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ ПОРЯДОК НАБУТТЯ СТАТУСУ ПІДОЗРЮВАНОВОГО: НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ

Здійснено аналіз процесуального порядку набуття статусу підозрюваного за Кримінальним процесуальним кодексом України. Констатовано, що процесуальний статус підозрюваного набуває особа з моменту вручення їй повідомлення про підозру, а в разі неможливості вручення особисто – після направлення повідомлення про підозру в інший спосіб.

Наголошено, що вручити особисто повідомлення про підозру може суттєво ускладнюватися, якщо особа ухиляється від зустрічі або явки до слідчого чи прокурора. Обґрунтовано, що стислі строки не дозволяють ефективно використовувати офіційний виклик до слідчого чи прокурора.

У статті звернуто увагу, що документально підтвердити неможливість особистого вручення повідомлення про підозру досить складно.

© Бублик Н. С., 2020

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-6312-667X>

nadezhda_sergeevna@i.ua

Наголошено, що направлення повідомлення про підозру в інший спосіб (за місцем проживання, роботи) може ускладнюватися тим, що місце проживання або роботи може бути як відсутнє, так і невідоме слідчому, прокурору.

Зауважено, що терміни «місце проживання» та адміністрація за «місцем роботи» не мають однозначного тлумачення, що дозволяє ставити під сумнів належність направлення повідомлення про підозру за відомою слідчому, прокурору адресою проживання або місцем роботи.

Порушено проблему неможливості підтвердження, що особа отримала поштовий лист з повідомленням про підозру.

На основі аналізу судової практики та практики Вищої ради правосуддя встановлено, що непоодинокими є рішення про відмову у застосуванні заходів забезпечення кримінального провадження у разі вжиття недостатніх заходів для вручення повідомлення про підозру.

Констатовано, що в умовах необхідності вручення повідомлення про підозру особисто підозрюваному або пов'язаним з ним особам велике значення має наявність або відсутність бажання особи отримувати повідомлення про підозру, тобто набуття процесуального статусу підозрюваного залежить від бажання самого підозрюваного. Обґрунтовано, що оптимальним шляхом реформування законодавства є набуття процесуального статусу підозрюваного на підставі відповідної постанови слідчого, прокурора.

Ключові слова: підозрюваний, повідомлення про підозру, вручення повідомлення про підозру.

Постановка проблеми. Набуття процесуального статусу підозрюваного в кримінальному процесі України пов'язане з моментом вручення повідомлення про підозру. Сама процедура вручення повідомлення про підозру є занадто складною. У багатьох випадках особи, яким планується повідомити про підозру, дізнаються про це від слідчих ще до того, як вони набули процесуальний статус підозрюваного. Це дозволяє їм змінити місце проживання, відчужити майно, на яке може бути накладений арешт. При цьому слідчий до моменту вручення повідомлення про підозру (або вжиття належних заходів щодо його вручення) не має законних підстав клопотати перед судом про дозвіл на затримання особи або накладення арешту на його майно.

Навіть у випадках, коли повідомлення про підозру було здійснено, під час розгляду питань щодо застосування заходів забезпечення кримінального провадження виникають спори з приводу того, наскільки слідчим було дотримано вимоги вручення повідомлення про підозру. Існують непоодинокі рішення про відмову в задоволенні клопотань про застосування заходів забезпечення кримінального провадження, якщо вбачається порушення порядку вручення повідомлення про підозру.

Ухвалою слідчого судді Слов'янського міськрайонного суду Донецької області від 20.02.2020 р. відмовлено у задоволенні клопотання про застосування запобіжного заходу [1].

Ухвалою слідчого судді Мелітопольського міськрайонного суду Запорізької області від 18.02.2020 р. відмовлено у задоволенні клопотання про дозвіл на затримання з метою приводу [2].

Вища рада правосуддя, повертаючи клопотання Генерального прокурора про тимчасове відсторонення суддів від здійснення правосуддя, мотивувала це тим, що повідомлення суддям про підозру здійснено у неналежний спосіб [3].

Науковці та практики по-різному ставляться до визнання повідомлення про підозру таким, що вручене у неналежний спосіб. Очікувано, що зазначені рішення підтримуються представниками адвокатури [4].

У цій публікації ми не будемо аналізувати законність цих рішень. Так, вони дискусійні, але це є закономірний наслідок чинного нормативного регулювання процедури повідомлення про підозру. Однак слід звернути увагу, що в ході розгляду цих клопотань була присутня зокрема й сторона захисту, яка наполягала на недотриманні процедури вручення повідомлення про підозру, хоча на момент розгляду клопотання вже ознайомила з доданим до нього повідомленням про підозру.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Проблемні питання повідомлення про підозру у кримінальному провадженні досліджувалися Ю. П. Аленінім, Н. В. Глинською, О. В. Капліною, Л. М. Лобойком, Т. О. Лоскутовим, М. А. Погорєцьким, О. Ю. Татаровим, О. В. Шилю та іншими науковцями. Питання трактування Європейським судом терміну «обвинувачення» досліджені у працях О. А. Банчука, В. І. Манукяна та інших.

Водночас потребує дослідження питання щодо способів реформування законодавства, яке регулює порядок набуття процесуального статусу підозрюваного.

Метою статті є аналіз проблематики вручення повідомлення про підозру та наве-

дення аргументів щодо оптимального шляху реформування законодавства, яке регулює набуття статусу підозрюваного.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до ч. 1 ст. 42 КПК України підозрюваним є особа, якій у порядку, передбаченому статтями 276–279 КПК України, повідомлено про підозру, особа, яка затримана за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, або особа, щодо якої складено повідомлення про підозру, однак його не вручено їй внаслідок невстановлення місцезнаходження особи, проте вжито заходів для вручення у спосіб, передбачений КПК України для вручення повідомлень [5].

Маючи майже восьмирічний досвід застосування зазначеного порядку на практиці, можна звернути увагу на складнощі, які виникають в процесі повідомлення про підозру, та проаналізувати можливі шляхи реформування законодавства.

Регулюючи порядок повідомлення про підозру, ч. 1 ст. 42 КПК України відсилає до положень статей 276–279 КПК України, тобто до глави 22 «Повідомлення про підозру». Безпосередньо порядок вручення повідомлення про підозру врегульований у ст. 278 КПК України, відповідно до якої письмове повідомлення про підозру вручається в день його складення слідчим або прокурором, а в разі неможливості такого вручення – у спосіб, передбачений КПК України для вручення повідомлень [5].

Отже, закон пов'язує момент набуття особою процесуального статусу підозрюваного не зі складенням процесуального документа – повідомлення про підозру, а з моментом вручення цього документа особі (у разі неможливості вручення – вжиття передбачених законом заходів для вручення).

Що характерно, у ст. 42 та ст. 278 КПК України йдеться про два способи повідомлення особі про підозру. Перший – вручення письмового повідомлення про підозру в день його складення. Другий – вручення письмового повідомлення про підозру у спосіб, передбачений для вручення повідомлень. Однак зазначені способи не є альтернативними, адже повідомляти про підозру у другий спосіб можна тільки у разі, коли здійснити це у перший спосіб неможливо.

Складність, яка в низці випадків виникає під час спроб вручення повідомлення про підозру, полягає в необхідності організувати зустріч з відповідною особою. Для цього треба або викликати її до органу досудового розслідування, або прибути за місцем її знаходження.

Водночас виклик має відбуватися з дотриманням законної процедури. У ст. 137 КПК України містяться вимоги до змісту повістки про виклик. У повістці про виклик має бути зазначено процесуальний статус, в якому перебуває викликана особа [5]. Зазначати процесуальний статус «підозрюваний» зарано, оскільки повідомлення про підозру ще не вручено. Здійснення виклику без зазначення процесуального статусу може надалі призвести до спорів щодо законності такого виклику і наслідків неявки на нього.

Крім того, згідно з ч. 1 ст. 278 КПК України повідомлення про підозру вручається в день його складення слідчим або прокурором [5]. Однак, відповідно до ч. 8 ст. 135 КПК України, особа має отримати повістку про виклик або бути повідомленою про нього іншим шляхом не пізніше ніж за три дні до дня, коли вона зобов'язана прибути за викликом [5]. Далі у цій нормі передбачена можливість відступати від правила отримання виклику за три дні у випадку, коли КПК України встановлює менші строки для проведення процесуальних дій.

Однак доставлення повістки поштою впродовж одного дня в абсолютній більшості випадків є неможливим. Доставлення повістки про виклик слідчим закон не забороняє, однак раціональнішим було б вручення особі не повістки, а повідомлення про підозру (за винятком випадків, передбачених ст. 471 КПК України, коли окремій категорії осіб повідомлення про підозру має вручати не слідчий, а відповідний прокурор).

Але й для того щоб прибути до особи, необхідно володіти інформацією про її місцезнаходження саме у день вручення повідомлення про підозру. У цьому випадку слід зауважити, що особа не обов'язково буде знаходитися за місцем своєї реєстрації. Вона може постійно або тимчасово проживати за іншою адресою, гостювати у родичів або знайомих, виїхати у відрядження або на відпочинок. Або вона, знаючи чи припускаючи, що їй планують вручати підозру, може ухилитися від слідства під виглядом відрядження, туризму або лікування.

Виникає питання, чи потрібно фіксувати відсутність особи за тими адресами, які відомі стороні обвинувачення? Якщо треба, то як саме? Для підтвердження відсутності особи в місці проживання можна допитати як свідків присутніх осіб, однак, якщо особа

може бути не згодна дати показання «тут і зараз», то подальший допит може ускладнюватися її небажанням надати свої анкетні дані, які необхідні для виклику.

Крім того, особа може уникати зустрічі: не відповідати на телефонні дзвінки, не відчиняти двері, говорити неправду про своє дійсне місцезнаходження тощо.

В окремих випадках місцезнаходження особи можна встановити внаслідок негласних слідчих (розшукових) дій: візуальне спостереження, встановлення місцезнаходження радіоелектронного засобу (її мобільного телефону), зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж (розмови про місцезнаходження). Однак, по-перше, більшість негласних слідчих (розшукових) дій дозволено проводити тільки в кримінальних провадженнях щодо тяжких та особливо тяжких злочинів, по-друге, проведення вищезазначених негласних слідчих (розшукових) дій потребує відомостей про номер телефону чи місце, з якого можна почати візуальне спостереження. А ці відомості не завжди є в розпорядженні сторони обвинувачення.

Навіть у ситуації, коли зустріч з особою відбулася, вона може відмовлятися поставити підпис про отримання повідомлення про підозру. У такому разі можуть бути застосовані положення ст. 136 КПК України, відповідно до яких належним підтвердженням вручення є відеозапис. Однак фіксація вручення повідомлення про підозру в умовах відмови особи від підпису вимагає певного часу, коли на відеокамеру буде озвучена дата, місце процесуальної дії, анкетні дані слідчого чи прокурора, який вручає повідомлення про підозру, а також, найголовніше, стислий зміст підозри. Це може бути здійснено на вулиці або біля автомобіля. Але якщо особа перебуває в житлі й не відчиняє двері, то належно зафіксувати факт вручення їй повідомлення про підозру здебільшого неможливо.

Також проблемною є ситуація, коли особа через стан здоров'я не може отримати повідомлення про підозру. Наприклад, практиці відомі випадки, коли повідомлення про підозру зачитували та залишали особі, яка знаходилася без свідомості (або вдавала, що знаходиться без свідомості).

Як вже зазначалося, повідомлення про підозру має бути вручене у день його складення (ч. 1 ст. 278 КПК України). Якщо ж вручити повідомлення про підозру неможливо протягом дня, коли повідомлення було складено, воно може бути вручене у спосіб, передбачений для вручення повідомлень, тобто в порядку ст. 135 КПК України.

У цьому разі виникають питання, як саме має підтверджуватися неможливість особистого вручення повідомлення про підозру? І чи можна вважати, що повідомлення про підозру здійснено належно, якщо повідомлення, наприклад, надіслано поштою, однак матеріали кримінального провадження не містять відомостей про те, що вручити повідомлення про підозру особисто було неможливо.

Показовим у цьому випадку є те, що, повертаючи клопотання прокурора про тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя, Вища рада правосуддя у своєму рішенні зазначила, що матеріали клопотання не містять жодних відомостей щодо вчинення органом досудового розслідування чи прокурором дій, спрямованих на встановлення місцезнаходження судді, якому повідомляли про підозру, в тому числі за місцем його реєстрації або фактичного проживання [3].

На перший погляд може здаватися, що вручення повідомлення про підозру в порядку вручення повідомлень є достатньо простою процедурою. Н. В. Глинська, Л. М. Лобойко та О. В. Шило наголошують на тому, що слідчі та прокурори можуть зловживати можливістю вручення повідомлення про підозру у такий спосіб [6]. Не заперечуючи можливість таких зловживань, зауважимо, що цей спосіб набагато складніший, ніж може здаватися на перший погляд.

Аналізуючи відсилку до особливого способу вручення повідомлень, звернемося до ч. 3 ст. 111 КПК України, де зазначено, що повідомлення в кримінальному провадженні здійснюється в порядку, передбаченому главою 11 КПК України, тобто в порядку здійснення виклику в кримінальному провадженні. Відповідно до ч. 1 ст. 135 КПК України виклик може бути здійснений шляхом вручення повістки про виклик, надіслання її поштою, електронною поштою чи факсимільним зв'язком, здійснення виклику по телефону або телеграмою.

Особливий порядок направлення повідомлення про підозру вимагає від слідчого або прокурора володіти інформацією про адресу проживання, адресу електронної скриньки, номер телефону.

Водночас чіткого визначення поняття місця проживання в законодавстві немає. Принаймні досить важко спростувати доводи особи, яка має кілька можливих місць

проживання та стверджує, що реально проживає не за тією адресою (адресами), на яку (які) були направлені поштою повідомлення про підозру, а за якоюсь іншою, до якої такі повідомлення не були направлені.

Наприклад, Вища рада правосуддя у своєму рішенні про повернення клопотання зазначила, що одному зі суддів повідомлення про підозру було надіслано поштою не за місцем його реєстрації та проживання [3].

Також можуть бути ситуації, коли особа не має місця проживання. Або є відомості, що місце проживання було зареєстровано за кордоном або на тимчасово окупованій території, коли неможливо впродовж одного дня перевірити, чи змінила особа своє місце проживання.

На той випадок, коли особа, якій необхідно вручити повідомлення про підозру, тимчасово відсутня за місцем проживання, повідомлення для передачі їй вручається під розписку дорослому члену сім'ї особи або іншій особі, яка з нею проживає, житлово-експлуатаційній організації за місцем проживання особи або адміністрації за місцем її роботи (ч. 2 ст. 135 КПК України).

Ця норма, яка на перший погляд дозволяє вирішити проблему вручення повідомлення про підозру відсутній особі, теж має складнощі застосування.

Наприклад, особи, які присутні у місці проживання потенційного підозрюваного, можуть відмовлятися надавати відомості про свої анкетні дані або відомості про характер відносин з потенційним підозрюваним. При цьому вони не обов'язково мають бути членами сім'ї підозрюваного. А навіть у випадку, коли особа перебуває з підозрюваним у фактичних шлюбних відносинах без реєстрації шлюбу, то довести цей факт досить складно.

Так само можуть бути проблеми з врученням повідомлення про підозру адміністрації за місцем роботи. По-перше, не кожна особа має місце роботи. По-друге, навіть у випадку, коли місце роботи особи відомо слідчому та прокурору, можуть виникати дискусії щодо порядку вручення.

Наприклад, Вища рада правосуддя у цитованому вище рішенні про повернення клопотання зазначила, що повідомлення про підозру було вручено керівнику апарату суду у позаробочий час, що, на думку Вищої ради правосуддя, не може вважатися належним способом вручення повідомлення про підозру, у тому числі тому, що керівник апарату суду не може вважатися уповноваженим представником адміністрації суду.

Крім того, виникає питання, з якого моменту повідомлення про підозру вважається врученим. З моменту відправлення її листом або з моменту отримання такого листа членами сім'ї/працівниками житлово-експлуатаційної організації/адміністрацією місця роботи? Якщо з моменту отримання листа, то як бути, коли особа, якій адресований лист, відмовляється його отримати від працівника пошти?

На жаль, кримінальне процесуальне законодавство не містить чітких відповідей на ці питання. Тому й позиції суддів щодо дотримання процедури вручення/надіслання повідомлення про підозру дуже різняться і в багатьох випадках є важкопрогнозованими.

У цих умовах очевидно є потреба удосконалення законодавства. Шукаючи оптимальний шлях реформи, на нашу думку, треба виходити з того, а чи дійсно потрібно й надалі зберігати в законодавстві обов'язок слідчого, прокурора вручити повідомлення про підозру в його сучасному вигляді?

Маємо уточнити, що сама по собі вимога вручити повідомлення про підозру нами не критикується, оскільки інформування особи про те, що їй інкримінують, є складовою її права на захист, передбаченого ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ст. 18, 42 КПК України.

Питання в тому, наскільки раціонально пов'язувати момент набуття особою статусу підозрюваного з моментом, коли йому буде вручене повідомлення про підозру.

Дійсно, визначення підозрюваного у вітчизняному законодавстві схоже з наявним у практиці Європейського суду з прав людини визначенням терміну «обвинувачений», який у справі *Deweer v. Belgium* був визначений як офіційне повідомлення особи компетентним органом державної влади про наявність припущення про те, що цією особою вчинене кримінально каране правопорушення [7].

Однак характерною особливістю європейського підходу до розуміння терміну «обвинувачений» (в його автономному тлумаченні Європейським судом з прав людини) є те, що таке розуміння базується на змістовному, а не формальному сенсі [8, с. 165]. Однак набуття процесуального статусу підозрюваного в кримінальному процесі України

є занадто заформалізованим. По суті, в європейському розумінні термін «обвинувачений» можна застосовувати до особи вже тоді, коли вона отримує виклик з'явитися до слідчого для отримання повідомлення про підозру. А в окремих випадках ще раніше – якщо у цьому кримінальному провадженні буде допитуватися як свідок, але по питаннях можливої причетності до вчинення злочину.

Наявна у вітчизняному законодавстві формалізація набуття статусу підозрюваного дозволяє особам уникати отримання повідомлення про підозру, що надалі дозволяє ставити питання про неможливість застосування заходів забезпечення кримінального провадження чи недопустимість зібраних доказів.

По суті, в низці випадків набуття особою статусу підозрюваного залежить від згоди такої особи отримати це повідомлення (або ж згоди її родичів отримати лист з повідомленням про підозру), що є процесуальним нонсенсом.

Висновки. Ми пропонуємо, щоб підозрюваним визнавалася особа, стосовно якої прийнято відповідне процесуальне рішення, аналогічне постанові про притягнення як обвинуваченого за КПК України 1960 року [9].

Цей шлях реформування законодавства призведе до того, що ухилення від отримання процесуального документа, в якому сформульований зміст підозри, перестане бути раціональним (принаймні для підозрюваних, які не планують ухилитися від слідства та суду). Це, зі свого боку, призведе до чималої процесуальної економії. По-перше, органи досудового розслідування та прокуратури не будуть витрачати чималий ресурс на вручення повідомлення про підозру всіма можливими способами (більшість з яких – для перестраховки). По-друге, під час судових розглядів клопотань слідчими суддями та справ по суті у суді не витрачатиметься час на дослідження питання належного вручення цього документа про підозру.

Безумовно, вручення підозрюваному документа, в якому сформульований зміст підозри, має бути збережено. Мають також бути передбачені гарантії отримання підозрюваним цього документа вчасно та в повному обсязі.

Наприклад, у разі неможливості встановлення місцезнаходження підозрюваного, повідомлення (постанова) про підозру має бути вручено захиснику, якщо такий є, або направлена до центру з надання безоплатної правової допомоги. Але ці гарантії потребують розгляду в межах окремої публікації.

Список використаних джерел

1. Ухвала слідчого судді Слов'янського міськрайонного суду Донецької області від 23.03.2020 р. (провадження № 1-кк/243/633/2020). URL : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/88366250>.
2. Ухвала слідчого судді Мелітопольського міськрайонного суду Запорізької області від 18.02.2020 р. (провадження № 1/кк/937/921/20). URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/87780775>.
3. Інформація щодо рішень ВПІ стосовно суддів ОАСК. URL : <https://hcj.gov.ua/news/informaciya-shchodo-rishen-vpi-stosovno-suddiv-oask>.
4. Четвертак К. Способи та порядок вручення повідомлення про підозру. Процесуальні порушення. URL: <https://blog.liga.net/user/kchetvertak/article/36422>.
5. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
6. Глинська Н., Лобойко Л., Шило О. Повідомлення про підозру: правомірність застосування порядку, передбаченого КПК для вручення повідомлень. *Юридичний вісник України*. 2017. № 45 (1166).
7. Девеер против Бельгии (Deweer v. Belgium) : Постановление Европейского Суда по правам человека от 27 февраля 1980 года (жалоба № 6903/75). URL: <http://european-court.ru/resheniya-evropejskogo-suda-na-russkom-yazyke/deveer-protiv-belgii-postanovlenie-evropejskogo-suda/>
8. Манукян В. И. Международная защита прав человека: право, прецеденты, комментарии : науч.-практ. пособ. Киев : Истина, 2010. 480 с.
9. Кримінально-процесуальний кодекс України від 28.12.1960 р. № 1001-05. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-05#o328>.

Надійшла до редакції 02.09.2020

References

1. Ukhvala slidchoho suddi Slovianskoho miskraionnoho sudu Donetskoi oblasti vid 23.03.2020 r. (provadzhenia № 1-ks/243/633/2020) [Decision of the Investigating Judge of the Slovyansk City District Court of the Donetsk Region of March 23, 2020 (proceedings № 1-ks / 243/633/2020)]. URL : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/88366250>. [in Ukr.].
2. Ukhvala slidchoho suddi Melitopolskoho miskraionnoho sudu Zaporizkoi oblasti vid

18.02.2020 r. (provadzhennia № 1/ks/937/921/20) [Decision of the Investigating Judge of the Melitopol City District Court of the Zaporizhia Region of 18 February 2002 (proceedings № 1 / кс / 937/921/20)]. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/87780775>. [in Ukr.].

3. Informatsiia shchodo rishen VRP stosovno suddiv OASK [Information on GRP decisions regarding UAC judges]. URL: <https://hcj.gov.ua/news/informaciya-shchodo-rishen-vrp-stosovno-suddiv-oask>. [in Ukr.].

4. Chetvertak K. Sposoby ta poriadok vruchennia povidomlennia pro pidozru. Protseusualni porushennia [Methods and procedure for serving a notice of suspicion. Procedural violations]. URL : <https://blog.liga.net/user/kchetvertak/article/36422>. [in Ukr.].

5. Kryminalnyi protseusualnyi kodeks Ukrainy vid 13.04.2012 r. № 4651-VI [Criminal Procedure Code of Ukraine of April 13, 2012 № 4651-VI]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>. [in Ukr.].

6. Hlynska N., Loboiko L., Shylo O. Povidomlennia pro pidozru: pravomirnist zastosuvannia poriadku, peredbachenoho KPK dlia vruchennia povidomlen [Notification of suspicion: the legitimacy of the application of the procedure provided by the CPC for the service of notices]. *Yurydychnyi visnyk Ukrainy*. 2017. № 45 (1166) [in Ukr.].

7. Deveer protiv Belgii (Deweere v. Belgium) : Postanovlenie Evropejskogo Suda po pravam cheloveka ot 27 fevralya 1980 goda (zhaloba № 6903/75) [Deweere v. Belgium: Judgment of the European Court of Human Rights of 27 February 1980 (application no. 6903/75)]. URL : <http://europeancourt.ru/resheniya-evropejskogo-suda-na-russkom-yazyke/deveer-protiv-belgii-postanovlenie-evropejskogo-suda/> [in Rus.].

8. Manukyan V. I. Mezhdunarodnaya zashita prav cheloveka: pravo, precedenty, kommentarii [International protection of human rights: law, precedents, comments] : nauch.-prakt. posob. Kiev : Istina, 2010. 480 s.

9. Kryminalno-protseusualnyi kodeks Ukrainy vid 28.12.1960 r. № 1001-05 [Criminal Procedure Code of Ukraine of December 28, 1960 № 1001-05]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-05#o328>. [in Ukr.].

SUMMARY

Nadiya S. Bubyk. Procedure for obtaining the status of a suspect: directions of reforming.

The scientific article analyzes the procedural procedure for acquiring the status of a suspect under the Criminal Procedure Code of Ukraine. It is stated that a person acquires the procedural status of a suspect from the moment of delivery of a notice of suspicion, and in case of impossibility to serve in person - after sending a notice of suspicion in another way.

It is emphasized that it can be significantly more difficult to deliver a notice of suspicion in person if a person avoids meeting or appearing with an investigator or prosecutor. It is substantiated that short deadlines do not allow effective use of a formal summons to an investigator or prosecutor.

The article draws attention to the fact that it is quite difficult to document the impossibility of personally delivering a notice of suspicion.

It is emphasized that sending a report of suspicion in another way (at the place of residence, work) may be complicated by the fact that the place of residence or work may be absent or unknown to the investigator, prosecutor.

It is noted that the terms "place of residence" and administration of "place of work" do not have an unambiguous interpretation, which allows to question the appropriateness of sending a notice of suspicion to a known investigator, prosecutor's address or place of work.

The issue of the impossibility of confirming that the person received an e-mail with a notice of suspicion was raised.

Based on the analysis of judicial practice and the practice of the High Council of Justice, it is stated that decisions to refuse to apply measures to ensure criminal proceedings in case of insufficient measures to serve a notice of suspicion are not uncommon.

It is stated that in the conditions of the need to deliver a notice of suspicion to a personally suspected or related person, the presence or absence of a person's desire to receive a notice of suspicion is of great importance. That is, the acquisition of procedural status of a suspect depends on the desire of the suspect. It is substantiated that the optimal way to reform the legislation is to obtain the procedural status of a suspect on the basis of the relevant resolution of the investigator, prosecutor.

Keywords: *suspect, notice of suspicion, delivery of notice of suspicion.*